

‘આંગણની તુલસી’
આપણને સુખ બક્ષતાં આપણાં જીવનમુલ્યો

--અવંતીકા ગુણવંત

ચાર્લ્સ નદીના કીનારે પ્રશસ્તી મારા અને શાશ્વતના ફોટા પાડતી હતી ત્યાં એક અમેરીકન ગૃહસ્થ આવ્યા અને અમારા ચીર પરીચીત હોય એમ હસતે મોઢે હેતભર્યા અવાજે કહે, “લાવો, હું તમારા ત્રણેના ભેગા ફોટા પાડું.” જુદા જુદા બેકગ્રાઉંડ સાથે અમારા ફોટા પાડીને એણે પુછ્યું, “તમે ઈન્ડીયન છો ને? હું ઈન્ડીયા આવી ગયો છું. રાજસ્થાનમાં ફર્યો છું. મંદીરો, મહેલો, કીલ્લાઓ અને વાવ જોયાં છે. વાવમાં પગથીયાં ઉતરીને નીચે છેક પાણી સુધી જવાય. ત્યાં ઓરડાઓ હોય, કોતરણી કામવાળા ગોખલા, દીવાલો અને છત હોય, સુંદર મુર્તીઓ હોય..”

એને વાવનું વર્ણન કરતો જોઈને હું નવાઈ પામી ! મને હતું કે મારા દેશમાંના રાજામહારાજાઓના ભવ્ય મહેલ, મહેલમાંથી હવે બનેલી હોટલો કે દેરાસરોની કે કીલ્લાઓ-મંદીરોની એ વાતો કરશે; પણ આ તો વાવની વાતે ચડ્યો !

“કેમ?” મેં પુછ્યું. તો કહે, “મહેલોમાં તો રાજા રહે. પોતાના ભોગવીલાસ માટે રાજ્યને પૈસે રાજાએ મહેલો બંધાવ્યાં હોય. મંદીરોમાં તો ભગવાનની મુર્તી રહે; પણ સામાન્ય માણસ માટે શું ? એનાં સુખસગવડ માટે શું ? તો એના માટે છે વાવ. થાકેલો વટેમાર્ગુ વાવમાં ઉતરીને ઠંડું પાણી પીએ ને ત્યાંની કુદરતી ઠંડકમાં આરામ કરે. એ માટે કોઈની એણે રજા લેવાની નહીં, કોઈ એને અટકાવે નહીં અને ત્યાં કોઈ ફી આપવાની નહીં હોય. રાતદીવસ વાવ ખુલ્લી જ રહે. મન ફાવે ત્યારે માણસ જઈ શકે. અને વળી, વાવ તો કોઈ દાનવીરે સામાન્ય માણસો માટે જ બંધાવેલી હોય !” હું તો ચકીત થઈને માઈકલની વાતો સાંભળું છું. એ અમેરીકન સજ્જનનું નામ માઈકલ હતું.

માઈકલ કહે, “મેં વાવના ઘણા ફોટા પાડ્યા છે. તમે મારે ઘરે આવો તો બતાવું. હું તમને તેડી જઈશ અને મુકી જઈશ.”

મેં કહ્યું, ‘તમારા ઘરે આવવાનું અને ફોટા જોવાનું મને ગમે; પણ મારી દીકરીની હાલ પરીક્ષા છે. એ પતે પછી હું આવું.’

એણે પુછ્યું, ‘તમે તમારી દીકરીના અભ્યાસ માટે અહીં આવ્યાં છો?’

‘હા, એના આ દીકરા શાશ્વતને સાચવવા એક વરસથી હું અહીં જ છું.’

‘તમારા પતી?’ એણે પુછ્યું.

‘તે તો ઈન્ડીયામાં છે,’ મેં કહ્યું.

આશ્ચર્ય પામતાં પ્રફુલ્લીત સ્વરે એ બોલ્યો, ‘તેઓ ત્યાં અને તમે અહીં ? તમે ઈન્ડીયનો અદ્ભુત માણસો છો ! પોતાની દીકરી ચીંતા વગર સારી રીતે ભણી શકે, એનું બાળક અને સંસાર સચવાય તે માટે તમે તમારું ઘર અને વર છોડીને અહીં રહો અને વળી તમારા પતી તમને મોકલે ! તમારા વીના મહીનાઓ સુધી તેઓ એકલા રહે ! તમે લોકો કેટલું બધું તમારા સંતાનો માટે વીચારો છો અને કરો છો ! તમારી આ કુટુંબભાવના, આ ઉત્કટ પ્રેમ, ઉપર તો હું વારી જાઉં છું. આટલા માટે જ તમે ઈન્ડીયનો બહુ સુખી છો.’

મેં કહ્યું, ‘અમારી કુટુંબભાવના તમને આટલી બધી પ્રભાવીત કરે છે તો તમે કેમ અનુસરતા નથી?’

‘અમારે માટે એ શક્ય નથી. અમારો ‘હું’ એટલો મોટો છે કે એમાં બીજું કોઈ સમાઈ ન શકે. ‘મારો વીકાસ’ અને ‘મારું સુખ’ માટે વીચારી વીચારીને એટલા દૃઢ ખ્યાલો અને માન્યતા ધરાવતા અમે થઈ ગયા છીએ કે અમારાથી કશું છુટી જ ન શકે. જીવનસાથી કે સંતાનો માટેય અમે કંઈ ત્યાગ ના કરી

શકીએ. અમારે માટે ‘હું’, ‘મારું’ અને ‘મારા માટે’ એ જ અગત્યની બાબતો છે અને તે જ સર્વોપરી છે.’

મેં કહ્યું, ‘સમાજનું કલ્યાણ ઈચ્છનાર સમાજશાસ્ત્રીઓ અને મનોચિકીત્સકો ઢોલ વગાડી વગાડીને સંતાનો અને સમગ્ર કુટુંબનો વીચાર કરવાનું તમને કહે છે, એ તમને કેમ અપીલ નથી કરતું?’

એ બોલ્યો, ‘મેં તમને કહ્યું ને કે અમે જે કરીએ છીએ તે માત્ર અમારા પોતાને માટે. ધ્યાન-યોગ તરફ વળ્યા છીએ એ અમારા પોતાના માટે. માણસ પોતાની જાતની ચીંતા-તણાવ-ખેંચથી મુક્ત થવા યોગ કરે છે. ‘હું’ ને દુખમાંથી બચાવવા અમે ધ્યાન-યોગ કરીએ છીએ. તમારી જેમ અમે બીજા માટે કશું વેઠી શકીએ નહીં. તમને બીજાને માટે વેઠવામાં, ત્યાગ કરવામાં સુખ લાગે છે. તમે કેટલું છોડો છો તેનો હીસાબ નથી માંડતા, કેટલું કોને માટે છોડો છો એ યાદેય નથી રાખતા, તમારી અંગત વસ્તુ કે સગવડોનો ત્યાગ કરવામાં તમારે પ્રયત્ન નથી કરવો પડતો, તમારાથી આપોઆપ છોડાય છે. દીલની આવી ઉદારતા અમારામાં નથી. તમારા દેશમાં સામાન્ય માણસો જે મજૂરી કરીને જીવનનીવાહ ચલાવે છે એય આનંદથી બીજાને આપે છે.

‘હું તમારા દેશના લોકોની સાથે વાત કરતાં પુછું છું કે તું કેમ બીજાને આપે છે, તારા માટે કેમ નથી રાખતો? તો એ કહે છે, વહેંચીને ખાવું જોઈએ, તો ભગવાન ખુશ રહે. તમે બીજાની તકલીફનો વીચાર કરો છો, તમે લોકો એવું નથી કહેતાં કે એ એનો પ્રોબ્લેમ છે.’

માઈકલ આપણા દેશવાસીઓની પ્રશંસા કરતો હતો ને હું આપણાં જીવનમુલ્યોનો જાણે નવેસરથી પરીચય પામતી હતી.

--અવંતીકા ગુણવંત

સોમવાર તા. ૨૬ ફેબ્રુઆરી, ૨૦૦૭ના ‘મુંબઈ સમાચાર’ દૈનિકમાં દર સોમવારે પ્રકાશિત થતી લેખિકાની લોકપ્રીય કટાર ‘આગણાની તુલસી’ પાન ૮ ઉપરથી સાભાર...

લેખિકા સંપર્ક : અવંતીકા ગુણવંત, ‘શાશ્વત’, કે.એમ.જૈન ઉપાશ્રય સામે, ઓપેરા સોસાયટીની બાજુમાં, પાલડી, અમદાવાદ-380 007 ફોન : (079) 2661 2505

‘સન્ડે ઈ-મહેફીલ’ -- વર્ષ:બે -- અંક: 95 -- એપ્રિલ 1, 2007

માટે ‘ઉઝાજોડણી’ અને ‘વીજયા ફોન્ટ’માં અક્ષરાંકન: uttamgajjar@hotmail.com

Avantika Gunvant

લેખિકા પરીચય

૧૯૩૭માં અમદાવાદમાં જન્મેલાં અવંતીકાબહેન ગુજરાતી-સંસ્કૃત સાથે એમ.એ. થયેલાં છે. દેખાવે અને પહેરવે-ઓઢવે મહાષ્ટ્રીયન જણાતાં આ સન્નારી સ્નેહની મુર્તિ છે. અત્યંત સંવેદનશીલ હેયું, જીવનમુલ્યોને ઓળખવાની અને આલેખવાની દષ્ટી, કશાય અલંકાર, આડંબર કે અવતરણો વીના સરળ રીતે વીચરતી એમની કલમ એ એમની નીજી મુડી છે. ‘અખંડ આનંદ’થી માંડી ડઝનેક બીજાં સામયીકોના અને દૈનિકના કોઈ પણ અંકમાં તમને અવંતીકાબહેન મળે જ. માનવમનની ગતીવીધી અને સંવેદનાને નીરખી, સરળ છતાં અસરકારક રીતે આલેખી, જીવનને ઉચ્ચતર બનાવવાની પ્રેરણા આપનારા પ્રસંગો આલેખવામાં અવંતીકાબહેનનો જોટો જડવો મુશ્કેલ. તેથી જ તેમનાં ચૌદ જેટલાં પુસ્તકોમાંનાં કેટલાંક લખાણોના હીન્દી, મરાઠી,

તમીળ, ઉડીયામાં અનુવાદ પણ થયા છે. વાયન, પ્રવાસ, લેખન અને નવરાશની પળોમાં ચીત્રકામ એ એમની શોખની પ્રવૃત્તિ. ૧૯૯૮માં એમને 'સંસ્કાર પારીતોષીક' પણ પ્રાપ્ત થયું છે.--ઉત્તમ ગજજર(સુરત) અને બળવંત પટેલ(ગાંધીનગર)

@@

સાનંદ આભાર.. વહાલા વાયક મીત્રો, આપ સૌએ તો આનંદની હેલી વરસાવી ...!

તા. ૨૫ માર્ચ ૨૦૦૭ની નીચેની વીનંતીને તાબડતોબ અને ધોધમાર પ્રતીસાદ મળવા શરુ થયા ! પહેલે જ દીવસે ૫૦૦થી વધુ અને આ પ્રવાહ હજી સતત ચાલુ જ છે ! અમારો આનંદ કલ્પનાતીત છે.. સૌ વાયકોનો વ્યક્તીગત આભાર માનવા અને આ પ્રયોગ સફળ રહ્યો તેનો આનંદ આપ સુધી વહેંચવા દીલ તલપાપડ થઈ રહ્યું છે..કેટલાક સાવ અજાણ્યા મીત્રોએ એવી હેતની હેલી કરી કે દીલ તરબતર થઈ ગયું છે.. પણ મીત્રો, દીલની વાતનો અમલ તો હાથે કરવાનો છે, તેની મર્યાદાને માન આપી અહીંથી જ સૌ વાયક-પરીવારનો હૃદયપુર્વક આભાર માનીએ છીએ..

આપના સુચન મુજબ આપે **Delete** કરવા કહેલી **IDs Delete** કરવાની તથા કેટલાકે નવા મીત્રોની **IDs** મોકલી તેને ઉમેરવાની કામગીરી ચાલુ છે...માંડ દસેક વાયકોને તે **Junk** કે **Bulk** મેઈલમાં પહોંચી છે..પ્રયોગ કારગત રહ્યો તેનોય કેવો રાહતભર્યો આનંદ !

તમારા,

--રતીલાલ ચંદરયા-મુંબઈ, --બળવંત પટેલ-ગાંધીનગર, --ઉત્તમ ગજજર-સુરત

એપ્રિલ ૧, ૨૦૦૭

'સ-હે ઈ-મહેફીલ'ના

વહાલા વાયકો,

આપ સૌનું સ્વાગત છે. તેની સાથો સાથ કેટલીક વાતો જણાવવાનું દીલ થાય છે..

અમારી પાસે હવે પુરાં પાંચ હજારથી વધારે વાયકોનાં સરનામાં થયાં. રોજ નવા નવા વાયકો ઉમેરાતા જાય છે. સૌને મોકલીએ છીએ..દર સપ્તાહે વાયકોના મળતા ઉખાભર્યા પ્રતીભાવો અમારો ઉમળકો વધારે છે...મે ૨૦૦૭માં બે વરસ પુરાં થશે..તે પહેલાં એકબે વાત જણાવવી છે :-

૧. સઘળી મેઈલ મેન્યુઅલી મોકલતાં હવે પહોંચી વળાતું નથી.. તેથી એક **Bulk Mailer** પ્રોગ્રામ મારફત આ પ્રથમ પ્રાયોગીક મેઈલ મોકલવાનો પ્રયાસ કર્યો છે.. 'મેઈલ મળી છે' એટલું તમે તાત્કાલીક જણાવશો? વળી, તે **Junk** કે **Bulk** મેઈલમાં નથી પહોંચી ગઈ ને, તેય લખજો.

૨. કેટલાક વાયકોનાં એક કરતાં વધારે સરનામાં છે..અમને મોકલવાની અને તમને દર વેળા અન્ય ખાતામાંથી તે ડીલીટ કરવાની તકલીફ..તો તમે **કયા એક એકાઉન્ટમાં** અને કઈ **ID** ઉપર તે મેળવવા ચાહો છો તે, અને તમારી બીજી કઈ કઈ **IDs Delete** કરાવવા ઈચ્છો છો તે અવશ્ય જણાવશો..

૩. લાગલગાટ ત્રણ સપ્તાહ મેઈલ પરત થાય તો સરનામું **Delete** કરવાનું રાખ્યું છે..છતાં ફરી જોડાવું હોય તો, **uttamgajjar@hotmail.com** ને સરનામે એક મેઈલ લખશો કે તરત મોકલીશું.

આપ સૌ સુજ્ઞ વાયકોનો દીલથી આભાર..

તમારા,

--રતીલાલ ચંદરયા-મુંબઈ, --બળવંત પટેલ-ગાંધીનગર, --ઉત્તમ ગજજર-સુરત

માર્ચ ૨૫, ૨૦૦૭

Ratilal Chandaria, e-mail:rpchandaria@comcraft.com

Balvant Patel, e-mail:balvantpatel@icenet.net

Uttam Gajjar, e-mail:uttamgajjar@hotmail.com

'Sunday eMahefil' TEAM

@@

દર રવીવારે 'સન્ડે ઈ-મહેફીલ' મેળવવા લખો: uttamgajjar@hotmail.com

માત્ર બાર માસના ગાળામાં 2,50,000 જેટલા ભાષાપ્રેમીઓએ અત્યાર સુધીમાં

<http://www.gujaratilexicon.com> લેક્સીકોનની મુલાકાત લીધી. આપને પણ લેક્સીકોનની આ નવી interfaceની મુલાકાત લેવાનું નીમંત્રણ છે.

આપ સૌના સહયોગ થકી સન્ડે ઈ-મહેફીલના 5000 જેટલા વાચકો થયા અને રોજરોજ નવાં નામો ઉમેરાતાં જાય છે એ પુરવાર કરે છે કે, દેશવીદેશમાં ગુજરાતી વાચનના રસીયા બહુ મોટી સંખ્યામાં છે જ...

સૌનો આભાર..સન્ડે ઈ-મહેફીલની અત્યાર સુધીની જુની સઘળી પીડીએફ ફાઈલો અમારી

<http://sundaymahefil.googlepages.com/> વેબસાઈટ પરથી તથા

<http://gujaratilexicon.com/index.php?action=downloadSem>

પરથી પણ સરળતાથી ડાઉનલોડ થઈ શકશે. આ જ વેબ સાઈટ પરથી લેક્સીકોન અને શ્રી વીપુલ કલ્યાણી તરફથી લંડનથી પ્રકાશીત થતા ઓપીનીયનની અને શ્રી. પ્રવીણ વાઘાણી (મેલ્બોર્ન-ઓસ્ટ્રેલિયા) તરફથી પ્રકાશીત થતા 'માતૃભાષા' માસિકોની મુલાકાતે પણ જઈ શકાશે..

Kindly send your suggestions to
Ratilal Chandaria, e-mail: rpchandaria@comcraft.com

◆◆ મધુરેણ સમાપયેત્ ◆◆

You really missed last week's 'Health Seminar'. It was really great! They discussed high cholesterol, high blood pressure, high sugar levels, proper exercise, diet foods, what to eat- what not to eat. The best part was the dinner,

ખરેખર જમવાનું સરસ હતું! સમોસા, ભજ્યાં, કચોરી, ઉઘીયું...
અરે ચાર જાતની તો મીઠાઈ હતી! અને બધું જ ફ્રી ...!

ઈ-મેઈલ સંપર્ક : mahendraaruna@msn.com web site : www.ameamericanamdavadi.com